

Nr 109.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående användande av behållning å reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna till bestridande av kostnader för militär tjänstgöring eller studieresor utomlands för officerare vid kustartilleriet; given Stockholms slott den 13 februari 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att till bestridande av kostnader för militär tjänstgöring eller studieresor utomlands för officerare vid kustartilleriet må av uppkommen behållning å ordinarie reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna användas ett belopp av högst 30,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 februari 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna anförde härefter följande.

I riksstaten för år 1920 är under femte huvudtiteln uppfört ett ordinarie reservationsanslag till ersättning åt officerare, ingenjörer och intendenten under anställning eller kommendering utrikes. Detta anslag är avsett för officerare vid såväl flottan som kustartilleriet.

Chefens för
kustartilleriet
skrivelse den
31 oktober
1919.

I skrivelse den 31 oktober 1919 har chefen för kustartilleriet erinrat, att han dels i ett den 3 oktober 1919 avgivet yttrande framhållit önskvärdheten av att tillstånd måtte utverkas för två officerare vid kustartilleriet att få tjänstgöra vid franska arméns tunga artilleri, dels i skrivelse den 6 i samma månad anhållit, att Kungl. Maj:t måtte utverka, att en officer vid kustartilleriet finge under en tid av omkring sex månader tjänstgöra i Amerikas förenta stater för att därstädes studera kust-

artilleriets organisation och verksamhet och dels den 7 i nämnda månad med tillstyrkan överlämnat en anhållan från en officer vid kustartilleriet att under 2 à 3 månader i Italien studera järnvägsartilleri och det fasta kustförsvaret m. m.

Vidare har chefen för kustartilleriet i förutnämnda skrivelse den 31 oktober 1919 anfört följande.

För den händelse oförmälda framställningar vunne bifall, torde ifrågakvarande kommenderingar böra fullgöras på kronans bekostnad. Emellertid syntes medel från förenämnda anslag till ersättning åt officerare, ingenjörer och intendenter under anställning eller kommendering utrikes icke vara att härför påräkna, och ej heller torde medel å anslaget till extra utgifter kunna för ändamålet tagas i anspråk. På grund härav har chefen för kustartilleriet hemställt, att det erforderliga beloppet, högst 30,000 kronor, måtte få utgå av uppkomna reservationer å det under femte huvudtiteln uppförda ordinarie reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna, vilket anslag för närvarande är i riksstaten upptaget med ett belopp av 20,000 kronor.

Till följd av en del hinderliga förhållanden — såsom flottans neutralitetsvakt, svårigheten att åvägabringa ett deltagande av truppdelar från armén i övningar inom kustfästningarna, den senaste tidens förändrade värnpliktsförhållanden och den rådande personalbristen vid kustartilleriet, vad beträffade stammanskapet — hade större krigsövningar under de närmast förflutna åren icke kunnat anordnas i kustfästningarna. Härigenom hade avsevärda reservationer uppkommit å nyssnämnda anslag, och skulle enligt chefens för kustartilleriet mening av dessa reservationer utan olägenhet och utan att ändamålet med reservationsanslaget på något sätt äventyrades förenämnda belopp kunna utgå.

Med hänsyn till önskvärdheten och betydelsen av att officerare vid kustartilleriet bereddes tillfälle att genom studier utomlands vidga sina fackliga kunskaper och vinna erfarenhet rörande det fasta kustförsvarets organisation m. m., företrädesvis med hänsyn till de nya riktlinjer härutinnan, vilka framgått såsom resultat av det nyss avslutade världskriget, har chefen för kustartilleriet — under framhållande av att kommendering utrikes för officerare vid kustartilleriet hittills endast förekommit i ett fåtal fall, under det att från flottan enbart sedan den 1 oktober 1918, oavsett 5 marinattachéer, ej mindre än 11 officerare en eller flera gånger varit kommenderade utomlands i studiesyfte — anhållit, det Kungl. Maj:t måtte begära medgivande av 1920 års riksdag att för möjliggörande av kommendering utrikes av högst fem officerare vid kustartilleriet av reser-

vationer å anslaget till krigsövningar vid kustfästningarna få disponera ett belopp av 30,000 kronor.

Marinförvaltningens utlåtande den 20 november 1919.

Efter remiss har marinförvaltningen den 20 november 1919 avgivit utlåtande över förevarande framställning samt därvid framhållit, att kostnaden för kommendering utrikes av officerare vid kustartilleriet syntes vara en för ändamålet med anslaget till krigsövningar vid kustfästningarna främmande utgift. Ehuru reservationen å anslaget, som för det dåvarande uppginge till i runt tal 80,000 kronor, lämnade erforderlig tillgång till bestridande av nämnda kostnad, funne sig marinförvaltningen böra anmärka, att det knappast torde förekomma, att Kungl. Maj:t uppgåve användandet av ett ordinarie anslag för det avsedda ändamålet. I principielt avseende ansåge ämbetsverket den föreslagna utvägen att erhålla medel för bestridande av kostnaden i fråga vara betänkelig. Då emellertid synnerligen starka skäl talade för, att de ifrågasatta kommenderingarna komme att äga rum, hade marinförvaltningen icke velat motsätta sig, att reservationen å omförmälda anslag efter riksdagens medgivande toges i anspråk härför i nu förevarande speciella fall.

Departementschefens yttrande.

Jag tillåter mig till en början erinra därom, att Kungl. Maj:t, på min hemställan, i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (fjärde huvudtiteln, avdelningen III, sjöförsvaret, punkt 57) gjort framställning om förhöjning i riksstaten för år 1921 av ordinarie reservationsanslaget till ersättning åt officerare, ingenjörer och intendenten under anställning eller kommendering utrikes från nuvarande belopp, 15,000 kronor, med ytterligare 15,000 kronor till 30,000 kronor. Därjämte har Kungl. Maj:t, likaledes på min hemställan, i tilläggsstaten till riksstaten för år 1920 (femte huvudtiteln, punkt 17) föreslagit riksdagen att till förstärkning av nämnda anslag på tilläggsstat för år 1920 bevilja ett reservationsanslag av 15,000 kronor, varigenom jämväl för år 1920 ett sammanlagt belopp av 30,000 kronor skulle finnas tillgängligt för ifrågavarande ändamål. Såsom motiv för dessa ökade medelsbehov anförde jag bland annat, att det syntes mig vara synnerligen angeläget, att de tillfällen utnyttjades, som erbjöde sig att genom tjänstgöring i främmande mariner eller studieresor utomlands inhämta nyttiga erfarenheter för tjänsten inom marinen m. m., att möjligheter härtill hittills i endast ringa utsträckning stått till buds, men att förhållandena i förevarande avseende numera undergått en väsentlig förändring. Jag erinrade vidare därom, att det i riksstaten för berörda ändamål upptagna anslaget

på grund av de väsentligt ökade resekostnaderna numera icke vore i och för sig tillräckligt.

De framställningar om anvisande av ökade medel för att bereda marinen tillhörande officerare, ingenjörer och intendenters tillfälle till militär tjänstgöring eller studieresor utomlands, vilka av Kungl. Maj:t sålunda avlåtits till innevarande års riksdag, hava närmast avsett officerare vid flottan. Emellertid gör sig enahanda behov i lika hög grad gällande beträffande kustartilleriets officerare, och möjlighet synes även föreligga för att officerare, tillhörande detta vapen, under den närmaste tiden skola i viss utsträckning erhålla tillstånd till militär tjänstgöring eller studieresor utomlands. För att emellertid särskilda medel härför icke skola behöva äskas, anser jag, på sätt jag i berörda statsverksproposition antytt, att härför lämpligen bör få tagas i anspråk erforderligt belopp av uppkommen behållning å anslaget till krigsövningar vid kustfästningarna. Visserligen har marinförvaltningen häremot ur principiell synpunkt uttalat betänklighet och i varje fall velat inskränka det ifrågasatta medgivandet till vissa speciella kommenderingar. Det är emellertid därvid i främsta rummet att uppmärksamma, att det här är fråga allenast om en tillfällig anordning. Behållningen å nyssnämnda anslag har därjämte, enligt vad jag inhämtat, vid 1919 års utgång stigit till omkring 100,000 kronor, vadan denna behållning högst väsentligt överstiger anslagets i riksstaten uppförda belopp, 20,000 kronor, och följaktligen icke läser, därest en mindre del av densamma tages i anspråk för nu ifrågavarande ändamål, få anses bliva för hårt beskuren. Med hänsyn härtill tvekar jag icke att tillstyrka, att ifrågavarande behållning må i viss mån anlitas för militär tjänstgöring eller studieresor utomlands för officerare vid kustartilleriet. Mot det i sådant avseende av chefen för kustartilleriet ifrågasatta beloppet av 30,000 kronor anser jag mig, särskilt med hänsyn till de numera avsevärt fördyrade resekostnaderna, icke böra göra någon erinran; och läser riksdagens medgivande till användande för nämnda ändamål av högst detta belopp av oförmälda behållning böra inhämtas. För att dessa medel skola komma till avsedd nytta, torde emellertid enligt min mening användandet därav icke böra inskränkas till vissa angivna fall eller begränsas till viss tid.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att till bestridande av kostnader för militär tjänstgöring eller studieresor utomlands för officerare vid kustartilleriet må av uppkommen behållning å ordinarie reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna användas ett belopp av högst 30,000 kronor.

Kungl. Maj:ts Proposition Nr 109.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter tillstyrkta hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlätas av den lydelse, en vid detta protokoll fogad bilaga utvisar.

Ur protokollet:

Eric Baad-Heimer.
